

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A mi gazdagságunk.

A mi hazánk nem tartozik a gazdagabb államok sorába. De nem is tartozhatik, mert összes vagyonának majdnem a fele földbirtokból áll. Már pedig a földbirtok nem épen a legtöbb perzentet hozó jövedelmi forrás. A földbirtok legnagyobb jövedelmét négy százalékra teszik, átlagban pedig másfél perzentet szokott a földbirtok jövedelmezni. Míg a készpénztőke legkisebb jövedelme 5%, a legnagyobb jövedelmét pedig már bevallani is restellik, olyan nagyra rug.

Ha hazánk összes vagyonát egybevetjük más országéval, akkor tűnik ki leginkább a mi szegénységünk. Igy Ausztria összes vagyona 84 milliárd 730 millió korona, evvel szemben a mi összes vagyonunk csak 41 milliárd 720 millió korona. Tehát Ausztria több mint kétszer gazdagabb ország a mi hazánknál, pedig területére nézve jóval kisebb, a lakossága pedig vagy 7 millióval több, mint hazánké.

Ez is azt mutatja, hogy az iparos állam jóval gazdagabb, mint a földművelő állam.

De még más adatokból is kiderül a mi szegénységünk.

Statisztikai adatok szerint a magyarországi községek adóssága összesen vagy 127 millió koronára rug.

Ha pedig a multa visszamenőleg vizsgáljuk a statisztikai adatokat, az a szomorú valóság derül ki belőlük, hogy a községek a legutóbbi negyven év alatt mintegy 500 milliónyi vagyont elköltöttek és ezenfelül még 127 milliónyi adósságot is csináltak. Tehát nem mondhatjuk, hogy valami kitűnően gazdálkodtak volna, ha csak nem tudják azt igazolni, hogy azt a sok adósságot olyan jövedelmező befektetésekre fordították, amelyek a jövőben hozzák meg a kamatot anyagi vagy szellemi emelkedés alakjában.

Az adósságot a községi pótdadók

fedezik. És ez a pótdadó 1800 községben már 100% fölött van, 58 községben 300%-ig emelkedik, sőt 2 községben 500 perzentet ér el. Nálunk, mint tudjuk, már 60% körül jár és alapos kilátásaink vannak arra, hogy a 100%-ot is el fogja érni. A mi bizony, tekintve azt, hogy a városnak nagy pusztái, erdei és sok birtoka van, nem mondható épen mintaszerű gazdasági kezelésnek. De hát azt mondja a közmondás is: közös lónak turós a háta!

Ezek az országosan elterjedt nyomoruságos gazdasági viszonyok indítsanak már egyszer bennünket arra, hogy tegyünk valamit a mi gazdasági állapotaink föllendítésére is. Hogy ne bizzuk a mi földművelésünket egészen és kizárólag az isteni gondviselés jószágára, mert hiszen az Isten nem ígért kalácsot a renyhe embereknek, hanem áldást ígért a törekvő munkára és a haladásra. Tegyük a földművelésünket is belterjessé a modern eszközök fölhasználásával. Ekkor innen is több lesz a jövedelem.

De igyekezzünk átmenni az iparra is és ne tőrjünk azt az állapotot, hogy a mi sonkánkat olesón elvigyék nyersen Prágába és onnan hozzák vissza drága prágai sonkának elkészítve. Vagy hogy a mi marháinkat elvigyék Wienbe és onnan szállítsák a mi tátrai fürdőinkbe a drága marhahúst. Ezek és számtalan más példák jellemzők a mi tunyaságunkra és élheterlenségünkre.

Ezeken törjük a fejünket, hogy mi gazdagodjunk a magunk zsirján, ne más fölözze le előlünk a tejet azért, mert nincsen iparunk.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 25 ikén dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kivül jelen voltak: Abonyi Pál, Bodor István, Benyó László, Benyó Béla, Cseh János, Fábry Zoltán, Gyürky Pál, Dr. Kármán Aladár, Loysch

Ödön, Rárósy Gyula, id. Rábely Miklós, Stolcz Zsigmond és Zachar Gusztáv.

A közgyűlés megnyitása után Dr. Kovács László örömmel hozta a képviselőtestület tudomására, hogy a város diszpolgárát Bornemisza László nyug. főispánt magas királyi kitüntetés érte, amennyiben a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a Szent István rend kiskeresztjét adományozta neki. Ez a kitüntetés minden tekintetben érdemes férfiut ért, kinek örömét méltán osztja meg e város társadalma és képviselőtestülete. A polgármester indítványára a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy örömeinek jegyzőkönyvileg kifejezést ad s a kitüntetett férfiut üdvözli jegyzőkönyvi kivonat útján, melyet Dr. Kovács László polgármester vezetésével Bodor István, Gyürky Pál, Dr. Kármán Aladár, Loysch Ödön és id. Rábely Miklós tagokból álló küldöttség fog átnyújtani.

Ezután áttértek a tárgyalásra kitűzött nagyfotosságu ügynek: a városi nyugdíjintézetéről s a városi alkalmazottak s özvegyeik és árváik ellátására vonatkozólag alkotott szabályrendeletnek megvitatására.

A 103 szakaszból álló, nagy gonddal összeállított szabályrendeletet napokig tárgyalta legapróbb részletekre is kiterjeszkedőleg a polgármester elnöklésével kiküldött bizottság s így került most a közgyűlés elé.

Általánosságba, Gyürky Pál, a bizottság egyik tagja méltatta a szabályrendeletet, melynek megalkotását szükségessé tette a miniszteri rendelkezés. A városnak ugyanis van nyugdíjintézete, de a felsőbb hatósági rendelkezés folytán ezt át kell alakítani úgy, hogy ennek határományai az állami nyugdíjintézmény alapelveivel egyezők legyenek. A felszólaló gondosan és nagy körültekintéssel csoportosította azon alapelveket, melyek kidomborítják a két főkérdést, hogy t. i. milyen új előnyöket biztosít a mostani szabályrendelet a régivel szemben a tisztviselőknél és micsoda terheket ró az a városra és a tisztviselőkre.

Az e kérdésekre vonatkozó fejtegetésekből aztán tiszta képét nyerjük az egész szabályrendelet főmotívumainak.

A nagy figyelemmel hallgatott felszólalásból nagyjában összegezzük a részletesen ismertetett pontokat. E szerint az új szabályzat a tisztviselőknél az eddiginél sokkal több előnyt biztosít. Eddig ugyanis a szolgálati korhatár a teljes nyugdíjképesség eléréséhez 40 év volt, most az akadémiai végzetekre nézve 35 év lesz, a többiekre s a szolgákra, cselédekre, vízmű alkalmazottakra 40 év. Eddig legalább 10 évet kellett szolgálni nyugdíjképességhez, most már 5

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, óras- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

évi szolgálat után 40% nyugdíj jár. Nagy előny az is, hogy a nyugdíjba lakbérilletményt is adnak. A családokra nézve fontos ujtás, hogy míg eddig a férj elhunytával az özvegy a férj nyugdíjilletményének felét kapta, most az állami nyugdíj szabályzattal egyezően egy skála van összeállítva, mely a tisztviselő fizetésének mértéke szerint szabja meg a nyugdíjat, de ez a férjet életbenléte esetén megillető nyugdíjának felénél kevesebb nem lehet. — Ujtás, hogy az özvegy egy skála szerint temetési illetményt is kap az elhunyt fizetése arányában. A gyermekek nevelési pótlékára is van alapelv. Eddig ha legalább három gyermeke volt az özvegynek, az özvegy a neki megállapított illetmény egy hatodát kapta, ezután már egy gyermek után is jár neveltetési díj az illetmény egyötöde arányában.

A terhek és fedezeti formák fejtegetésére tért ezután át a szónok. Eddig az volt az alapelv, hogy jó lenne, ha az alaptőke kamatai fordítottan a nyugdíjra, de az lehetetlenség, hogy a kellő óriási alaptőke összegyűljön s az állam is beállítja a szükségletet évente a költségvetésbe. Szólnak volt az az idők folyamán tényleg jónak bizonyult javaslata, hogy a város — a terhek garantizálása mellett — gyűjtsön *tartalék tőkét*, mely ma már 42,000 korona s a teher a város részéről 2% hozzájárulás. Az új szabályrendelet szerint is ennyi lesz a város hozzájárulása, s ha kevésnek bizonyulna, igénybevehető a tartaléktőke, s ebből fedezendő a szükséglet egy része. E nagyfontosságú intézmény létesítésénél figyelembe kell venni, hogy annak összes terheit nem viselheti a mai nemzedék, de ki kell abból venni részét a jövő generációnak is.

A tisztviselőkre nézve történt rendelkezésnél eltért a szabályrendelet az állami nyugdíj-szabályzat intézkedésétől, mert az államnál 1½—1% a tisztviselők hozzájárulása, itt pedig az eddigi városi nyugdíjintézetnél is 3% volt s a mostani szabályrendelet is ekként intézkedik s a tisztviselők fizetése 10%-át egyszersmindkorra be kell fizetnie s előlépés esetén az előbb és most élvezett készpénzfizetés 20%-át kell a nyugdíjalapra beszolgáltatni.

Bodor István és Benyó László meleg hangon

TÁRCZA.

BASILIDES GUSZTÁV. 1840—1913.

Basilides Gusztáv kir. tanácsos, Jolsva r. t. város polgármestere folyó hó 22-én életének 73-ik évében jobblétre szenderült. Váratlanul jött a megdöbbentő gyászhir, mert a mindenki által nagyrabecsült és őszintén szeretve tisztelt Gusztáv bácsi életében talán sohasem volt beteg s örökös jókedélye és vasszervezete után ítélve, matuzsálemi kort jósoltak neki. De hát ő sem kerülhette el a sors rendelését és egy véletlen meghülés oly erővel támadta meg erős tüdejét, hogy azzal nem volt képes megküzdeni s pár napi szenvedés után őseihez költözött. — Egy igazi jó hazafias érzésű tipikus magyar ember költözött el ismét közülünk, kit csak nemrégén tüntetett ki ő Felsője azzal, hogy tanácsosává nevezte ki. — Még a július hóban megtartott megyebizottsági közgyűlésen is jelen volt az elhunyt s ez alkalommal is sokan gratuláltak neki, a jól megérdemelt kitüntetéshez.

A közpályán circa 50 évet töltött. Ebből fiatalabb éveiben pár évet mint esküdt, azután pedig mint jár. szolgabíró töltött el a vármegye szolgálatában. Jolsva városnál 35 évet szolgált és ebből 23 évet, mint polgármester.

Közéleti szereplését és munkásságát mindannyian ismertük. De azt csak kevesen tudják, hogy mily kitűnő hallgatója volt jogász korában az eperjesi jogliceumnak. Kartársai beszélték, hogy minden colloquiumát és vizsgáját, így az ügyvédi vizsgát is, kitűnő sikerrel tette le. Egy ízben ugyan megesett véle az a szégyen, hogy egy tárgyból a tanártól kitűnő helyett csak jelest kapott. Ez annyira bántotta az éleseszű törekvő ifjút, hogy abból a tárgyból ismét vizsgára jelentkezett és egyhangulag érdemelte ki a kitűnő jegyet. Eszével tehát a tudomány csarnokában, csinos Lálsejével pedig a külvilágban tünt fel. A magyar világ ez időkben élte

mondtak köszönetet a tartalmas ismertetésért Gyürky Pálnak s a polgármester felvilágosító szavai után egyhangulag elfogadták általános ságban véve a szabályrendeletet, mire Vladár József és Percz Samu felváltva olvasták fel pontonként a terjedelmes szabályrendeletet. — Zachar Gusztáv, Loysch Ödön és Benyó László felszólalása után elfogadták a szabályrendeletet, mely felsőbb jóváhagyás alá terjesztetik.

Valami az apró hirdetésekről.

Ilyen érdekes czímet visel — fájdalom — hazai nagyobb lapjainkban is az a szégyen-rovat, melynek megpillantásakor önkénytelenül is kell, hogy eszünkbe jussanak a következő jellemző sorok: „Ez a hely a legszomorubb temető! Itt hal el az élet, a nyugalom, a becsület. Itt születik a gyönyör és a késő bánat.”

Avagy, aki megfigyeli azokat a minden szemérmert levetkőző üzenetváltásokat, melyek tekintélyes fővárosi lapjaink hirdetési rovataiban is naponként helyet foglalnak, vajjon nem joggal kérheti-e, hogy miért is sülyedhettek a napisajtó egyes orgánumai kerítőkké?!

Igenis kerítőkké! S ezt hangsúlyozni kívánom.

Hisz aki olvassa az „Apró hirdetések” czímen megjelenő közleményeket, lehetetlen, hogy kétségbe ne essék ama megdöbbentő állapot felett, miszerint tekintélyes fővárosi lapok napról-napra hirdetik pl., hogy „Irma” egy „kedves” férfival óhajt megismerkedni, aki őt „anyagilag támogatná”, találkozási hely a muzeumkert este nyolcz órakor, jelvény sárga rózsá; vagy például, hogy „csinos, molett kebles hölgy gavallértól

fénykorát, a jogászok is tehát mind magyar ruhában és sarkantyus csizmában jártak. — Gusztáv bácsink arról volt nevezetes, hogy mindig oly szép színes magyar ruhát viselt, mely egy díszmagyarral is felvehetette a versenyt. Daru-tolla pedig egy aranyat kóstált. Azt az időt sem vetette meg, midőn sirva vigadt a magyar s szép érczes hangjával sok kellemes perczeket szerzett a vigadó társaságnak.

Előzékeny, figyelmes modorral és jó szízzel volt megáldva s ezért valóban mindenki nagyon szerette. Elköltözése tehát veszteség nemcsak Jolsva városra, de megyei társadalmunkra és közéletünkre is, melynek mozgalmában minden irányban bőven kivette részét.

A polgármesterek országos szövetsége és testülete nesztorát és korelnökét gyászolja benne. Valóban büszkeséggel olvastuk minden országos polgármesteri gyűlésnél, hogy őt mily megbecsülés és kitüntetésben részesítette a fiatalabb gárda. A mi manapság, midőn már a köteles tiszteletadás is kimegy a divatból, meglepő volt.

Temetése folyó hó 24-én életéhez méltó keretben folyt le. Koporsóját a jolsvai ág. ev. templom hajójában emelt díszes ravatalra helyezték és a felett az ottani ág. ev. lelkész tartott nagyhatású, remek szép imát és gyászbeszédet.

Ravatalánál jelen volt kiterjedt nagy családja, közöttük leánya: Basilides Mária, az országos hírű operanékesnő, ki mindig dédelgett kedves gyermeke volt az elhunytnak. A Főispán helyett és megbízásából, kit betegsége akadályozott a megjelenésben, Kuna Aurél főszolgabíró, a vármegye és tisztkar nevében Komáromy István vm. II. főjegyző, ki remek élővirág koszorút helyezett a ravatalra, továbbá Nagy Elemér és ifj. Kubinyi Géza rozsnói járási főszolgabírók, Rimaszombat város részéről Badiny Gyula főkapitány, Nagyrőcze város nagyszámú küldöttsége dr. Mihalik Dezső polgármester vezetése alatt, Dessewffy Árpád királyi járásbíró és Kubinyi János királyi közjegyző, Rozsnó város küldöttsége Szoboszlai Sándor főjegyző vezetése alatt, Dobsina város szép-

sürgősen kér 100 koronát, válasz: mézes esték czímén a kiadóba kéretik „Nem bánja meg” jelige alatt. Avagy mikor azt üzeni a lapban — tehát nyilvánosan — „egy barna hölgy” gavallérjának hogy „multkori találkozásunk óta nyugtalan vagyok, mert félek a következményektől, jőjj s legalább is vigasztalj meg a szokott helyen.”

De ez még csak milliomod izlettetője annak a hallatlanul lelketlen nő- és férfivásárlásnak, mely naponként a lapok apró hirdetéseiben nyer tolyton tápot és ingert.

Hogy valaki titokba levelez egy mássikkal, ahhoz — a legközelebbiről érdekelteket kivéve — senkinek semmi köze. De hogy valaki az ő aljas szándékát a világ füle hallatára kürtölje, ahhoz legalább is több szemérmertlenség kell, mint amit bármely nemzet tisztességes sajtója megengedhet magának.

Hiszzen ha már ennyire sülyedt — habár csak hirdetési rovatában is — a napi sajtó, akkor mért nem vállalkozik már a hordár szerepére is, mely állás viselője, nyomorult 40—50 fillérért ott kézbesít, ahol kell.

De van ennek a házasság- és szeretőközvetítő intézménynek egy oly sötét oldala, mely száz és száz családnak nyomta már homlokára a meggyaláztatás égető bélyegét. Egészen gyanutlanul lopja be ez uton magát a szüzi szemérmert rablója olyan családok körébe is, ahol különben a legszigorubbán őrködik az atyai és anyai felügyelet. Gyakran nem is álmodja a család, hogy legdrágább kincsük: leányuk, miként ad találkozót

számu küldöttsége dr. Langhoffer László polgármester vezetése alatt, Pelsőcz nagyközség küldöttsége Dusza János ref. lelkész vezetése alatt és a vidékről is számosan.

Jolsváról jelen voltak az összes egyházak, a honvédség tisztkara, a Coburg hercegi tisztkar, a nagyrőczei és jolsvai iskolák tanárai és a testületek, valamint a város egész lakossága. Sok szép koszorúval igyekeztek a kegyelet háláját leróni az elhunyt derék férfiú irányában.

A temetést, mely szép és impozáns keretben folyt le, Habány József jolsvai városi főjegyző rendezte.

Az elköltözöttnek legyen álma csendes és zavartalan!

*

A gyászbeszéről Jolsva r. t. város közönsége és tisztkara külön jelentést adott ki, a mélyen sujtott család pedig következő jelentést adta ki:

„Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk, hogy a legszeretőbb férj, leggondosabb apa, após, nagyapa és szerető testvér Basilides Gusztáv kir. tanácsos, polgármester, Gömör-Kishontvm. törvényhatósági bizottsági tagja stb. Jolsván, 1913. szeptember 22-én délután ½ órakor életének 73-ik és boldog házasságának 43-ik évében rövid szenvedés után az Urban megboldogult. Drága halottunk földi maradványai f. hó 24-én szerdán délután 4 órakor fognak az ág. ev. templomból a helybeli sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Jolsva, 1913. szeptember 22-én. Özv. Basilides Gusztávné szül. Szomor Mária mint neje. — Basilides Barna, Anna, Ilonka, Géza, Mária és Kató mint gyermekei. — Érsek Árpád, Gocsó Emil és dr. Péterfi István mint vők. — Koreny Jolán és Málnássy Erzsébet mint menyei. — Basilides Sándor, Barna, Iván, Érsek Elemér, Anna, Tibor, Manczika, Gocsó Erzsike, Pityuka és Basilides Tibike mint unokák. — Özv. Szikora Andrásné szül. Basilides Julia mint testvére. — Erzsike, Aranka és Piroska mint hugai.

a papa kedvencz ujságjában egy aljas kéjencznek.

És ez az irodalmi rákfene beletéskeli magát a legjobb családokba is s annál bajosabb ellene a védekezés, mivel legtekintélyesebb lapjaink e nemű rovata is — tisztelet a kivételnek, mert ilyenek még mindig vannak — hemzseg ezen pár fillér jövedelmet hajtó szennyest hirdetésektől.

Valóban lehetetlen a legmélyebb undorral el nem fordulni a tisztességtelen embervásár eme lábrakapott módjától, melyre pompásan lehetne alkalmazni az 1848-iki sajtótörvény eme paragrafusának alkalmazását:

„Aki nyilvánosan a köz- és vallásos erkölcsiség s a tisztességes erkölcsökből csufot üt vagy ki valamely bűn vagy vétség elkövetésére egyenes és határozott felhívást tesz sajtó útján közre, 1 évre terjedhető fogsággal és 400 forint pénzbírsággal büntetetik.“ *Spenczius.*

Széljegyzetek.

Becsukódott utánunk a debreczeni kollégium könyvtárának ajtaja és az uteza zsvaja után templomi csend ölelt körül minket. Avult papírosok, képek, tegyverek és régi pénzek dohosága; egy eltűnt világ, elmúlt emberek lehellete és az örök Idő mindenütt. Ez a történelem levegője — gondoltam magamban és a tizenhatodik századbeli főúri pánczéling, a rozsdáette római kardok, a bronzkorbéli asszonyi ékszerek és az ősember obszidián baltái között egyszerre kényelmetlenné vált rajtam a ruha. Egy egyiptomi asszony keze az egyik szekrényben, — száraz, zsugorodott, feketésbarna rom — mintha évezredekken keresztül nyult volna ide. A gyengén hajlott ujjak az örökkévalóságot tartják maguk között... És a terem végéből idefűhérlík, idevilágol egy fehér márványszobor, a Csokonai képme.

Jobbfelől az ablak — glóriát a fejre — fényözönt bocsát rá és a Ferenczi vésője idomította gyönyörű habfehér carrarai márvány egy kis sárgás koloritot kap a fényben és a barnásba játszó árnyékokba lélek és élet telepszik. Mintha élne!... Milyen szépen hajlik a száj vonala és milyen fásult daczosság ül mégis a szegletében! Az ő lelke is „finom, dalos titkokkal“ volt telve és dalolt keserű jókedddel a csikóbőrös kulacsról... A merészen és mégis finoman hajlott orrhát, a sovány és hosszúkás arcz úgy kerültek ki a Ferenczi mesteri vésője alól, amilyenek bizonyára voltak. Hiszen meleg ragaszkodással, siró szeretettel szerettték ők bizonyára egymást; ők ketten, két meg nem értett nagy magyar, korán termett szin pompás gyümölcsei a fekete magyar ugarnak. Hanem a homlok, az nem Csokonaié! Nem lehetett az ilyen sima, ilyen szelid és derűs homlok, mint ez a fénylő márványsík! Óh, az bizonyára kincsel terhes domboktól és gondszántotta barázdáktól volt hullámos és hullámaiban ott vívódott egy jövőbe látó, jövőt kereső, magasan szárnyaló és az értetlenségbe és félreértésbe belegörnyedt léleknek minden álma, minden szép és szárnyaszegett nekilendülés!... Így nem való e koszoru a daczos fűrtökre, mert addig a koszoruig hosszú és keserves volt az út és nem hagyta ilyen simának és derűtnek azt a magasan ívelt és egy század reményét és fájalmát rejtő homlokot!...

A szobor alól egy kis szekrénykéből ócska és vaskos könyvet húz elő a kisérőnk és átadja. Csokonai tankönyve. Ebből praelegált, hol a kollegiumban, hol pipaszó mellett a nagyerdőn... Az utolsó oldalon néhány rimpróbalgatás „kosnak, okosnak“ és hasonlók, mint mikor a művész a hangverseny előtt egyet-kettőt pendit a huron. Mire végigmegy az áhitatos ujjak között, már előkerül egy másik könyv is, nem kevésbbé becses: a Lilla imakönyve, kezembe adják, könnyű és fakó és a fejemen átcsikkázik egy gondolat. A hátát a tenyeremre fektetem és hagyom, hogy önsulya nyissa szét a lapokat. Hasadnak és elválnak a lapok, kétfelé esik a könyv és mohón nézem a felnyitlt ima címét, mi lesz? A távoli kedvesért, vagy szeretteinkért, vagy szerelmes leányzó imádsága? De a könyvet sokat forgatták, gyűrték azóta és a széteső oldalakon unt köznapi ima terpeszkedik és lemondok róla, hogy Lilla szellemét így megkerdezhessem a legszebb titkáról. Már is egy préselt sárga bőrládkát nyitnak és az utókor tisztelő bársonyvánkosáról ránk néz kis dalos üregeivel a Csokonai fuvolája. Hangszernek is szép, hibátlan puszpángfa és úgy mondják, más-más módon összerakva más más színezetű hangot ad. Tehát a reményhez irt versben nem csak a rim kedvéért jönnek a Lillák után a trillák!? Jó lett volna hallani róla valami fájó magyar nótát, de nem volt aki megszólaltassa. Némán és a hagjának titkát megőrizve rejtezt vissza a bársonyba.

Az ajtóból visszaneztünk. Szerettem volna a lelkeimmel odaszólni Csokonainak, hogy ugye már közelebb vagyunk egymáshoz? De a márványarcz most rideg és merev volt és a husz lépésnyi közön ott terpeszkedett hidegen, titkosan és tiltón száznylecz esztendő...

Színház.

Farkas Mihály szintársulata a mult héten változó sikerrel adott elő operetteket és bohózatokat, de átlag nagyobb sikerük van a nem zenés daraboknak, mert a társulat berendezkedése és erői inkább a dráma és vigjáték felé gravitálnak.

Szeptember 20-án szombaton „A cigányprimást“ ismételték meg, a melyben Nádasy Miczi és Molnár Paula arattak sikereket, Farkas, Szőreghy s az egész ensemble jól működött. Délután ifjúsági előadásul „Bankár és bárót“ adták.

Szeptember 21-én vasárnap délután „Limónádé ezredes“ ismételték meg, este pedig új darab: „Berkovits és társa“ vaudeville operette került színre. Ebben a czimszerepet Molnár János és Molnár Paula játszották a náluk megszokott temperamentummal. Nádasy Miczi ügyes volt a ballerina szerepében, de Szőke Gizi is nagyon jó alakítást nyújtott Zsófi szakácsnő szerepében. Farkas és Faragó szerepet cseréltek, úgy ők, mint a többiek játéknak összhangja jónak mondható; csak egyik-másik a szerepét nem tanulja meg jól s nagyon oda-plántálódik a sugólyuk elé.

Szeptember 22-én hétfőn „Az iglói diákokat“ adták, a melyre a tanuló ifjúság nagy számmal fölvonult. Nádasy adta Évike szerepét és sok elismerést aratott, szép csokorral is meglepték tisztelői. A pedellus szerepét Faragó ügyesen alakította, Molnár is csillogtatta komikumát a csopláros szerepében. A darab összhangja nem hagyott fenn kívánni valót.

Kedden, 23-án „A gölya“ című bohózat került elő. Itt Nádasy Miczi olyan elevenséggel és ügyesen játszott, hogy a közönség tetszésnyilvánítása alig ismert határt. De igen jól oda-illetett Szőke Gizi diskrét, komolyabb alakítása

is, a mely a siker kialakulását nem kevésbbé mozdította elő. Erkel, Molnár, Szőreghy, Czuczor derék részt vettek a sikeres összhangzó előadásban.

Szerdán, 24-én „A mexikói leányt“ adták elő. Az operett, mintha nagyon sablonosan ment volna, vagy a kisszámú közönség nem adott lelkesedést. Molnár Paula a czimszerepben igyekezett jót adni, Nádasy Miczi is elemében volt, Molnár, Faragó, Farkas is jól alakítottak, de az ensemble nem volt elég jól összefüggő; néha mintha a szerepek nem volnának jól a fejben. A közönség hátulálló ifjabb része pedig minden közönséges dologra bőven pazarolja a tetszés-nyilvánítást.

Csütörtökön 25-én a „Faun“ című rendkívül érdekes darabot játszták a közönség meglehetősen érdeklődése mellett. E darabban nemcsak a főszerep, de partnerei szerepe is nagy tanulmányozást igényel s alkalom nyílik arra, hogy a tehetség érvényesüljön, még pedig zajos hatás keretében. A czimszerep maga egy óriás tanulmánytárgy, mely előadói nagy képességet, élénk mozgást és tökéletes szereptudást követel. Ugy látszott az előadásban, mintha nem lett volna elég idő a betanulásra, s ezért kissé döcögősen, vontatottan ment a darab, melyben Erkel Béla (Faun) és Szőke Gizi (Alexandra) különösen excelláltak. Utóbbi szép megjelenésével, szerepe tanulmányozásával s ügyes játékával élénk tetszést keltett s különösen hatásos volt a második felvonásbeli együttese Erkellel, melyet mindketten mesterien alakítottak. Lelkes tapsvihár támadt a jelenés után s a közönség kétszer is a lámpák elé hívta mindkét szereplőt. Általában el lehet mondani, hogy Erkel silvani herczeg rendkívül nehéz és fárasztó szerepét sok tudással és mély érzéssel játszta meg. Az est sikeréből méltó részét vette ki: Rubi Ilona (Hope Clark), Nádasy Mici (Vivran), Molnár János, Szőreghy János, Czuczor István és különösen Farkas Mihály, ki az uzsorás szerepében valóságos kabinetalakítást mutatott be.

Pénteken, f. hó 26-án „Berkovits és társa“ bohókás operettet játszták zónában meglehetősen kevés számú közönség előtt. A szereplők elég jó kedvvel működtek s Molnár János, Farkas Mihály, Szőreghy, Erkel, Faragó és Czuczor sok derűs perczet szereztek a hallgatóságnak. Kiváló temperamentummal játszotta Molnár Paula a Berkovitsné szerepét s Szőke Gizi ez este is megmutatta, hogy minden szerepkörben derekasan megállja a helyét, pompásan játszott. Nádasy Miczi kedves volt kis szerepében, Rubi Ilona, Sáray Blanka és Fenyvesiné a sikerhez hozzájárultak.

Szombaton este az „Aranyeső“ ment, ma (vasárnap) délután zónában „Czigányprimás“, este rendes helyárrakkal „Samuka“ énekes bohózat.

Jövő héten — mint halljuk — ismét vendégszerepelni fog Stella Gyula és felesége Aradi Aranka s a hét végén befejezi a társulat itt működését és Nagyrőczére megy.

Figyelmeztetés az olvasóhoz!

A „GÖMÖR-KISHONT“ előfizetési díja 1913. évi január hó 1-től egy évre 10 kor., fél évre 5 kor.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Pártos Manó

Dr. Zimmermann philadelfiai egyet. tanár volt assisztense

fogászati műterme

Rimaszombat, „GÖMÖR“-szálloda, okt. hó 1-től Engel-féle ház.

Foghuzás, fogtömés és különleges munkákra, ugymint: **fogak és gyökerekre, arany és platina koronák készítése, szájpapláns nélküli hidmunkák** ugyancsak **arany, platina és porcellánból,** a melyek **nem vehetők ki a szájból.** továbbá **porcellán, arany és platina tömések.**

Hirek és vegyesek.

Királyi kitüntetés. Legmagasabb helyről szép kitüntetés ért egy érdemekben gazdag férfit, aki hosszú időn keresztül vármegyei közéletünkben vezető állásban működött. *Bornemisza László* m. kir. udvari tanácsos, Gömör-Kishont vármegye nyugalmazott főispánja, a III-oszt. vaskorona rend lovagja, a bolgár polgári rend I. osztályának lovagja a közélet terén szerzett érdemei elismerésül legujabban a Szent István-rend kiskeresztjét nyerte. A legfelsőbb királyi kitüntetéssel nyugdíjaztatása alkalmából tüntették ki a kiválóan érdemes férfit, aki majd egy emberöltő óta közéletünknek köztisztelőben álló alakjai közé tartozik. *Bornemisza László* érdemeit nálunk külön felsorolni nem szükséges; élénk emlékezetében vannak azok mindenkinek. Mindenki tudja, hogy a kitüntetett érdemes férfi hogyan haladt előre a vármegye tisztviselői pályáján, a hol meleg érdeklődés és kiváló tapintat jellemezte működését, hogyan választotta őt Rimaszombat városa diszpolgárai sorába; milyen működést fejtett ki az egyházi életben, mint tanácsbíró, mint a főgimnáziumi igazgató-tanács elnöke, mint az egyházmegye világi elnöke? Hogyan működött a társadalom közéletében mint a megyei muzeum-egyesület elnöke, a mely alatta jutott virágzásra. Hogyan lett a vármegye főispánjává s midőn számos évi érdemes működés után nyugalomba vonul: most ismerősei és tisztelői nagy serege örömmel üdvözlöi őt és kívánja neki, hogy számos évig viselhesse a legmagasabb elismerésnek újabb jelét! Megemlítjük itt, hogy a kitüntetés alkalmából az üdvözlő táviratok hosszú sorát *Hazai Samu* báró miniszter és *Perényi* báró belügyi államtitkár nyitották meg.

Uj gimnáziumi igazgató. A király Dr. *Habán Mihály* rimatamásfalvai földinket, főgimnáziumunk egykori jeles növendékét a lipótszentmiklósi főgimnázium igazgatójává nevezte ki.

Méntelep vizsgálat. A magyarországi méntelep katonai felügyelője: gróf *Bissingen Nippenburg* Nándor vezérőrnagy folyó hó 27-én a *Szereday* számvevőségi őrnagygyal Budapestről városunkba érkezett s délelőtt a telepen szemlét tartott a legénység és a hivatalos ügykezelés felett. Ennek végeztével délután elutazott.

Csendőrségi szemle. A helybeli csendőrségnél folyó hó 22-én *Polyáni-Boldizsár* Anrás kassai csendőrszázados szemlét tartott.

Eljegyzés. Nagy Elemér rozsnyói főszolgabíró és neje *Kubinyi Szeréna* kedves és bájos leányát *Szerénné* eljegyezte: *Dobay* Károly bártfai szolgabíró. Az eljegyzési hír megyszerte őszinte nagy örömet keltett és sokan sietnek gratulációikkal az örömszüléket és ifju jegyespárt elhalmozni.

Vondra János helybeli kályhás mesternél mult héten kettős eljegyzés volt. Anna leányát ugyanis *Hauser Antal* csongrádmindszenti kereskedő, *Mariska* leányát pedig *Marosi Márton* helybeli kereskedőseged jegyezte el.

Esküvők. *Kardos Géza* miskolci kereskedő — *Kohn Adolf* helybeli fűszer- és csemegeüzlet tulajdonos derék fia — ma vasárnap, folyó hó 28-án tartja esküvőjét Miskolczon *Friedmann Córával*, *Friedmann Gyula* ottani téglagyáros kedves leányával.

Tóth Péter a helybeli állami mértékhitelítő hivatal főnöke ma — vasárnap tartja esküvőjét Rimakokován dr. *Honéczy Gyula* ottani kör orvos szeretetreméltó leányával: *Honkával*.

Igazságügyi kinevezések. A király *Ráduly József* itteni kir. törvényszéki jegyzőt, ki állását közbecsülés mellett töltötte be évek óta, a beregszászi kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki. A kinevezés széles körökben kelt őszinte örömet. — Ugyancsak örömmel értesülünk, hogy dr. *Fóris Ferencz* nagyrőcei járásbíróági jegyzőt a nagyrőcei kir. járásbíró-sághoz albiróvá nevezte ki a király.

Igazgatói kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter *Lajfersz Sándor* rimatamásfalvi áll. elemi iskolai tanítót igazgató-tanítóvá nevezte ki.

Hivatal vizsgálat. A helybeli posta és távirada hivatalnál a szokásos hivatalvizsgálatot mult héten tartotta meg *Semsey Mihály* kassai posta- és távirada főtanácsos.

Tanügyi áthelyezések. *Czinczik* Nándor helpai állami elemi iskolai igazgatót, a megyei általános tanítóegylet főjegyzőjét a vallás- és közoktatási miniszter *Ruttkára* helyezte át. Továbbá áthelyezte *Pocsabay Sámuel* oláhpataki tanítót igazgatói minőségben Szabadosra s *Tomcsányi Gyula* szabadosi tanítót Oláhpatakra.

Halálozások. Kassáról kaptuk a gyászjelentést, hogy kiskálóczi *Gálócsy József* m. kir. p. ü. titkár f. hó 24-én, életének 59-ik évében Kassán elhunyt. Az elhunyt sógora *Kubinyi Bertalan* nyug. vm. főlevéltárnok, várgedei földbirtokosnak s ezért közelről érint bennünket a gyászeset. Kiváló jószívű, nemes gondolkodású, példás férj és családapa volt a megboldogult. Földi maradványait Guszonára szállították és az ottani családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. Családja és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

Özv. Jánosdeák Andrásné szül. Káposztás Zsuzsannának, a Budapesten 91-ik évében elhunyt tisztos matrónának hült teteme mult vasárnap érkezett városunkba s ugyanakkor délelőtt érkeztek ide a vonathoz csatolt két-termes szalonkocsiban a *Harmaczy* és *Sándy*-családok, kiknek kíséretében volt *Papp* Árpád kereskedelmi miniszteri tanácsos is. Délután 3 órakor a temetőben a családi sírbolt mellett helyezkedtek el az elhunyt családjának gyászoló tagjai, körülvéve városunk számos előkelő hölgyei és urai által, kik részvétüket tolmácsolták a család előtt. Az énekkar gyászdala után *Czinke* István ref. lelkész megkapó beszédben méltatta az elhunyt kiváló erényeit, példaképpen állította a mai nemzedék elé a nemesszívű, vallásos és családjáért rajongó tisztos nő munkás életét. A szívhez szóló szép beszéd után ismét az énekkar hangja szólalt meg meghatóan a *Szűts* György énekvezér vezetésével. Aztán elhelyezték a családi sírboltban a koporsót s a koszorúk halmazát tették rá a sirra. A gyászolók között voltak: *özv. Sándy Gyuláné* szül. *Jánosdeák* Paulina, *özv. Harmaczy Béláné* szül. *Jánosdeák* Julia az elhunyt leányai, továbbá *Hegyes-halmly* Lajos máv. igazgatósági elnökhelyettes feleségével és fiával, *Sándy Gyula* műépítész fiával *Róberttel*, dr. *Harmaczy* Simon Dezső honvédelmi miniszteri osztálytanácsos, *Harmaczy* Simon Loránt belügyminiszteri titkár leányával *Marianneval*, *Szászi* Lajos, dr. *Árkay* Ferencz és dr. *Alszeqhy* Béla feleségükkel. A temetés után a család megtekintette a *Ferenczy* István síremlékét, s aztán a gyászolók egyrésze a délutáni vonattal Budapestre utazott.

Lapunk mult számában röviden megemlékeztünk id. *Molnár* Gusztáv elhunytáról, most pótoljuk a hiányzó adatokat s méltónak tartjuk feljegyezni, hogy az elhunyt a szabadságharcban mint nemzetőr vett részt. Rimabányán előbb tanító, majd 50 éven át a körnek jegyzője volt. A rimabányai ág. ev. egyháznak 33 éven keresztül volt egyházi felügyelője. Temetése f. hó 19-én ment végbe nagy részvét mellett. A rimaszombati járás jegyzői kara testületileg jelent meg a temetésen s koszorút helyezett a vármegyei jegyzőegyesület nevében a koporsóra. A vármegyei jegyzőegyesület nevében lapunk munkatársa: *Bodnár* Zoltán egyesületi főjegyző mondott megleghangú szép bucsú beszédet.

Özv. Terella Mihályné szül. *Francz* Mária, a Szalontay Sámuel helybeli asztalos mester anyósa, f. hó 22-én 50 éves korában meghalt. 24-én temették.

Egyházmegyei hírek. Az egyházmegyeiben legujabban a következő személyi változások történtek: *Novák* Ernő kazári s. lelkész Ragályra állandó adminisztrátornak nevezetett ki. Áthelyeztettek a következő segédlelkészek: *Golda* József Gácsfalváról Mátranovákra, *Liptay* Ernő Jekelfalváról Gácsfalvára, *Vértés* Gábor Sőregről Kazárra, *Varga* István Rapprol Sőregrre, *Cservenka* Béla Karancskesziből Rappra, *Horváth* László Krasznahorkaváraljáról Karancskeszibe. (S. V.)

Hagyatéki tárgyalás. Folyó évi szeptember hó 20-án a néhai gróf *Andrássy* György által alapított hitbizomány ügyében a helybeli kir. törvényszéknél a hitbizományi ingók rendezése, az elrendelendő hitbizományi leltározás és becslés tárgyában tárgyalás tartatott, melyen a bíróság részéről *Cseh* István kir. táblai bíró és *Madarassy* Gyula kir. törvényszéki jegyző; a felek részéről pedig gróf *Széchenyi* Aladár, gróf *Maldéghen* Lajos és gróf *Széchenyi* György képviseletében dr. *Teveli* Béla ügyvéd, kiskoru gróf *Maldéghen* Ferencz képviseletében dr. ifj. *Institórisz* Endre ügyvéd, kirendelt ügygondnok, báró *Hámos* László mint a rozsnyói jótékony nőegylet képviselője s egyuttal mint a gömörmegyei Fehérkereszt jótékony nőegylet társelnöke, *Püspöki* Emil ügyvéd mint a herceg *Lichtenstein* Jánosné szül. *Andrássy* Marica grófnő, továbbá a magyar kir. tudományos akadémia és az országos rabsegélyző egylet képviselője, dr. *Ambrózi* Ágoston ügyvéd mint hg. *Windischgrätz* Lajosné szül. *Széchenyi* Mária grófnő, a kassai és sátorlajuhelyi általános jótékony nőegylet képviselője, dr. *Szirmai* István tisztí főügyész mint a zemplénavármegyei magyar közművelődési egylet képviselője, *Eckert* János tisztí főügyész az abauj-torna-, zemplén- és gömörvármegyei tanítók gyermekei részére Kassán létesítendő internátus képviselője, dr. *Baránszky* Gyula ügyvéd a budapesti önkéntes mentőegylet képviselője, dr. *Bánrévei* Ferencz ügyvéd mint az országos magyar képzőművészeti társulatnak képviselője, *Sütcő* István ügyvéd mint a rimaszombati általános nőegylet képviselője, dr. *Gotthilf* Mihály ügyvéd mint a herceg *Lichtenstein* Jánosné szül. *Andrássy* Marica grófnő képviselője, dr. *Molnár* József ügyvéd mint a gömörmegyei magyar közművelődési egylet igazolt képviselője és *Sulyovszky* István kir. tanácsos, volt uradalmi kormányzó voltak jelen. — Miután a néhai gróf *Andrássy* Dénes végrendeleti örökösői bejelentették, hogy az érdekelt felek között egyezségi eljárás van folyamatban, kérelmükre az érdemleges tárgyalás elhalasztatott s annak megtartására újabb határnapul folyó évi október hó 2-ik napja tűzetett ki.

Fiatalkorúak bírása. Az igazságügy-miniszter az 1913: VII. t.-cz. 2. § a alapján 1914. január 1-étől kezdődő három év tartamára a rimaszombati kir. törvényszéknél a fiatalkorúak bírájánul *Fodor* Zoltán törvényszéki bírót jelölte ki.

Járásvorosi kinevezések. Vármegyénk orvosi karában legutóbb változások történtek. Dr. *Fodor* Béla, a rimaszombati járásnak csaknem 28 éven át járási tisztí orvosa, ki hivatalos teendőit mindig pontosan, közeliismerés mellett végezte s az egészségügyi szolgálatnak példás munkása volt, folyó hó végével nyugalomba vonult s helyébe vármegyénk főispánja dr. *Hruska* János nyustyai körorvost nevezte ki. Az új járásvoros folyó hó 24-én tette le a hivatali esküt *Lukács* Géza alispán kezéhez. — A putnoki járásvorosi állás a dr. *Gludovác* Károly lemondásával megüresedett s arra *Kubinyi* Géza főispán mult héten dr. *Urszinyi* Gyula ózdi járásvorost nevezte ki. Az új járásvoros tulajdonképpen Putnokon ott van, mert évek hosszú során át ott működött mint hivatalos és magánorvos.

Gondnoksági ülés. A helybeli állami elemi fiú- és leányiskola gondnokságát ma szombaton délután 5 órára ülésre hívta össze dr. *Kovács* László elnök.

Vasutépítési felülvizsgálat. A rimaszombat-poltári vasutvonal építésének felülvizsgálatára folyó hó 26-án *Schiffer* Miksa mérnök-vállalkozó kíséretében ide érkezett *Keleti* J. miniszteri tanácsos és *Korányi* műszaki tanácsos, hogy az építkezést felülvizsgálják.

Túraút. Megirtuk lapunk mult számában, hogy *Fodor* Jenő gazdasági egyesületi titkár fogadásból kocsin Budapestre hajtattott. Mint most értesülünk, tulajdonképen ifj. *Hevessy* László főszolgabíró fogadott *Soldos* Kálmánnal 1000 koronába, hogy az általa választandó lovakon 24 óra alatt Budapestre megy kocsin és 36 óra alatt újra megteszi Tornaljáról a 185 kilométer utat lóháton a saját lován. — *Hevessy* Fodor Jenő lovait és kocsiját választotta az utra, a melyet azután maga hajtott, a kocsin pedig helyt foglalt *Fodor* és kocsisa. Az indulás Tornaljáról f. hó 20-án d. e. 11 óra 54

parczkor volt. — Losonczon egy órát pihentek s onnan Balassagyarmatig valóságos itéletidőben haladtak, hova esti 1/2 10-kor érkeztek. Innen reggel 1/2 5 órakor indultak el s 11 órakor — tehát 1 órával hamarabb a kikötött 24 óránál — érkeztek be a 185 kilométer ut után, — átlag 4'18 perc alatt téve meg egy kilométert — a célpontul kitűzött váci körúti vámházhoz. A lovak a legjobb kondícióban érkeztek a Tattersalba, hol aztán kipihenték az ut fáradalmait.

Egy másik nagyérdemű túraútról is olvastunk mult héten, a szolnok-pozsonyi túraútról, melyről az „Ország-Világ” fényképfelvételt is közölt. A 315 km. hosszú távhajtáson 6 résztvevő szerepelt s szépszámú sportkedvelő közönség, gyönyörű főúri társaság várta Pozsony mellett a ligetfaloroszvári határdombon a célponthoz érkezőket, kik közül az első díjat nyert távhajtó 14 óra 26 1/2 perc alatt tette meg a 315 kilométeres utat. A versenyben harmadik díjat nyert báró Hámos Antal országgyűlési képviselő, ki a kenyéri ménesből: Sirály — Szélvész nevű gyönyörű lovakat hajtott. A lovak bámulatos könnyedséggel, fáradság nélkül futottak s kitűnő condícióban érkeztek a célponthoz 15 óra 13 3/4 percnyi összidő alatt. Érkezés után Bolza Hanna grófnő nyújtotta át a nyerteseknek a díjakat.

A városi vízmű felülvizsgálata. F. hó 22-én ment végbe a városi vízmű felülvizsgálata, melyen jelen voltak: Dr. Kovács László polgármester és Tóth Béla városi mérnök, Zarka Elemér műszaki tanácsos és Vosits Ernő mérnök, a vállalkozó cég részéről pedig Becsei Antal és Káldor Pál mérnökök. Az 531613 kor. 92 fillér építési összegért vállalt vízművet, melyet a vállalat 1911. július 26-ikán kezdett építeni s 1912. április 6-ikán tartozott befejezni, tényleg azonban csak 1913. márczius 18-ikán fejezett be — a bizottság megtekintette, az összes létesítményeket alapos vizsgálat alá vette s a leletről jegyzőkönyvet vett fel. Ebben a pót és többlet munkálatok felvétele, mely mintegy 50.000 koronát tesz ki, megindokoltatik s befoglaltatik a 12 darabra tervezett közutak számának 22-re emelése, a forrásfoglalási többletmunka stb. A lelet szerint a forrásfoglalásnál, a forrásbevezető vonalon, a városi csőhálózatnál — a közutaknál is — továbbá a vízszolgálati medenczénél pótlások és javítások szükségesek. A teendők pontokba foglalva vételek a jegyzőkönyvbe s ezen munkálatok végzésére a bizottság a vállalkozók képviselőinek kérelmére október hó 31-ik napját tűzte ki. Az ezután megtartandó pótfelülvizsgálatkor fog megállapítani a vállalkozó cég végkerekese és a jótállási határidő elbíraltatni.

Elismerés. Az Országos Orvosszövetség Trecséntepliczen multkoriban tartott kongresszusán a főtitkár jelentésében beszámol a hazai fiókszövetségek működéséről is s az egész országból csak néhányat emel ki mint olyat, melyek elismerésreméltó munkásságot fejtettek ki az orvosi, közügyi- s egészségügyi kérdésekben. Ezek között foglal helyet a Gömörkishontvármegyei fiókszövetség is, mit örömmel regisztrálunk.

Czigányaink Losonczon. Városunk elsőrendű, jól szervezett zenekara Oláh Gyula kitűnő primásunk vezetésével f. hó 23-ikán bucsut vett városunktól s Losoncra ment, hol a Royal kávéház tulajdonosával előnyös feltételek mellett szerződést kötött a zenekar s már 24-ikén megkezdte ott működését. A jó zenekar távozását őszintén sajnáljuk.

Körorvosok nyugdíja. A községi- és körorvosok nyugdíjintézménye f. évi november hó 1-én életbe lép s a miniszterium megkereste a törvényhatóságokat, hogy a nyugdíjintézmény működésének megkezdéséhez szükséges előmunkálatokat sürgősen — soron kívül — intézzék el, nehogy az életbelépés elé ennek esetleges elmulasztása vagy késedelmissége miatt akadály gördüljön. — Az országos orvosszövetség trecséntepliczi közgyűlésén a belügyminiszter képviselője az orvosok nagy örömeire bejelentette a községi- és körorvosi nyugdíjintézmény életbelépését.

A csatornahálózat üzembe vehető. Folyó hó 25-én dobszó utján tudatta városunk lakosságával az előjáróság, hogy a csatornahálózat f. hó 20-án működésbe hozatott s így

az akadálytalanul üzembe vehető. A régóta várt engedély megadását a városban szelvében örömmel fogadták.

Vizdíjak fizetése. A vizdíjak fizetése már folyamatban van s a város házi pénztáránál 1913. január 1-től visszamenőleg az első háromnegyed évre mindenkinek be kell fizetni, mert a késedelmes fizetők már október 1-től kezdve kamattal tartoznak megpótolni a rendes vizdíjat.

A t. hölgyközönség figyelmébe. **Galla Rezső** budapesti elsőrangú angol női szabó október hó 1-én Rimaszombatban **Deák Ferencz-utca 17. szám alatt** megkezdte szabászati működését. — Elvállal női paletókat, costumöket és angol ruhákat a leggondosabb elkészítésre. 2—2

Ipari továbbképző tanfolyamok Rimaszombatban. A m. kir. technologiai iparmúzeum igazgatósága Rimaszombatban az 1913—14. évre 4 továbbképző tanfolyamot szervezett az iparosok és iparos-segédék részére. E tanfolyamok a következők: 1. *Ipari könyvitel* önnálló iparosok részére november és december hónapokban hetenként 3 este 7 órától 9-ig. — 2. *Építőipari szakrajz* kezdő iparosok és iparos-segédék (kőművesek, ácsok, asztalosok, lakatosok, gépészek, bádigosok és szobafestők) részére december, január, február és márczius hónapokban hetenként 2 este 7 órától 9-ig, vasárnap délelőtt 9 órától 12-ig. — 3. *Ipari szám- és mérés-tan* bármilyen iparágban működő kezdő iparos és iparos-segédék részére január február és márczius hónapokban hetenként 2 este 7 órától 9-ig. — 4. *Asztalos csinozó tanfolyam* asztalos iparosok részére karácsony vagy husvét táján, mely 10 napig tart. E tanfolyamok bármelyikére beiratkozók fizetnek 1 korona beiratási díjat. Tandíj nincs, de az ipariskolai általános segély-alap javára minden hallgató tartozik 2 koronát befizetni. Addig is, míg a beiratkozások ideje megfelelő módon kihirdettetnek, az érdeklődőknek szívesen ad teljesen tájékoztató felvilágosítást esetleg írásban is Matolcsy Pál állami isk. igazgató, a tanfolyamok vezetője. 2—2

Szüreti mulatság. A helybeli Ifjusági Önképzőkör mult vasárnap szüreti mulatságot rendezett a „Tomba”-szállodában. Kissé hűvös volt az idő, de ez nem akadályozta a fiatal szép leányokat abban, hogy rövidujju kabátkában fel ne üljenek az ökrös szekerekre, melyek végig vitték a városon a deli legényeket s a tüzről pattant leányzókat. A felvonulás a városon keresztül délután 5 órakor volt. Takács János rendőr-örmester, a délczeg lovas vezette a menetet, melyben néhány fiatal legény lóháton mint parasztbodyerista vett részt s aztán két hatalmas ökrös szekéren jöttek a cigányok a legényekkel és a szép magyar ruhába öltözött leányokkal vig nótákat fujva. Végül egy tréfás csacsi-fogat zárta be a menetet. Lassu tempóban haladtak a Széchenyi-kerttől a Tompa-szállodáig, hol leszállottak s 6 óra után kezdetét vette a táncz, mely virágos, jó hangulatban folyt reggelig.

Hatóság elleni erőszak. Dobsinán f. évi június 23-án egy tót munkás Thern Mátyás rendőrnél panaszt tett, hogy őt Kolpaszki József az utcán bottal meg akarja verni. A rendőr kötelességszerűen felhívta a botjával hadonázó ittas Kolpaszkit, hogy legyen csendben, de ez szidni kezdte a rendőrt, mire a rendőr hazavezette az illuminált embert. Hazaérkezve, Kolpaszki egy követ ragadott s azzal fején dobta Thern Mátyást, ki súlyosan megsérült. Folyó hó 24-én a helybeli kir. törvényszék Cseh István kir. táblai bíró elnöklésével tartott főtárgyaláson *Lehoczky* Márton alügyész vádbeszéde után hatóság elleni erőszak büntette miatt Kolpaszkit jogerősen 3 havi fogházra és 10 kor. pénz-bírságra, esetleg egy napi elzárásra ítélte.

Új huszkoronás. Az osztrák-magyar bank folyó hó 28-án hozza forgalomba az új huszkoronás papírpénzt, mely — mint mondják — sokkal tetszetősebb lesz a mostaninál. Azzal nem sokat törődünk, hogy milyen, az volna a fődolog, hogy mennél több legyen belőle — a zsebben.

Hatalmas ütés. Az Almágy községhez tartozó Bakóháza pusztán f. évi május 11-én nagy volt a lárma, mert Elek Budai János, ki Pelle Imrénél mint cseléd szolgált, egy ka-

pát összetört és a kenderáztató széléről a követ a mocsárba dobálta. A gazda fia: Pelle Károly annyira dühbe jött ezen cselekmény felett, hogy kapát ragadott s azzal olyan hatalmas ütést mért az Elek Budai János karjára, hogy annak csontja eltört. A súlyos testi sértés büntette miatt Pelle Károlyt a helybeli kir. törvényszék folyó hó 24-én tartott tárgyaláson jogerősen egy havi fogházra ítélte.

Tenyészlovak szállítása. A miniszter megbízta a kir. gazdasági felügyelőt, hogy a tenyészlovak szállítására vonatkozó kedvezményes szállításokhoz az igazolványokat kiállíthassa.

Új vasuti menetrend. Október 1-én az új menetrend életbe lép. Ez azonban nem tartalmaz semmi egyéb minket érdeklő változtatást, csupán annyit, hogy a nyári fűrdővonatok, melyek Várgedével az összeköttetést közvetítették, elmaradnak. A többi marad a régiben.

Üres körorvosi állások. Megyénkben ez idő szerint, mikor a kolera veszedelme még nem szűnt meg teljesen, hét körorvosi állás van üresedésben, és pedig az osgyáni, nyustyai, balogi, ratkói, ragályi, harkácsi és putnoki. Utóbbinak orvosa ugyan még szabadságot élvez, de ez is rövidesen betöltendő lesz.

Tüzérek átvonulása. A losonczyi 16. tábori ágyusezred e hó eleje óta Monokon, Meggyaszón és vidékén lögyakorlatokat tartott s ezek végeztével f. hó 26-án délelőtt 11 órakor érkeztek Putnok felől városunkba s itt töltötték az éjszakát. Szombaton kora reggel indultak haza Losoncra.

Veszedelmes szurás. Rimabrézón f. évi június hó 24-én Brandstätter János Lechnitzky Pált elözetes szóváltás után egy árral ugy vállon szurta, hogy ez nyomban összeesett és súlyos belső sérülést szenvedett, melynek gyógyulása husz napnál tovább tartott. A beismerésben levő vádlottat f. hó 24-ikén vonta kérdőre a helybeli kir. törvényszék s a tanúk kihallgatása és *Lehoczky* Márton kir. alügyész vádbeszéde után Brandstätter Jánost súlyos testi sértés büntette miatt négy havi fogházra ítélte. A vádlott felebbezést jelentett be.

Hajógépipari szakiskola Fiumében. A folyó év novemberében nyílik meg Fiumében — mint azt a miskolczyi kereskedelmi és iparkamara velünk közli — a m. kir. állami hajógépipari szakiskola. Felvétetnek az elemi iskola hatodik, a polgári iskola második vagy az iparostanonc iskola III. osztályát végzett iparostanulók. A IV. évfolyam sikeres végzése után nyert végbizonyítvány a tanulót munkakönyv váltására jogosítja (géplakatos és kovács). Felvétel iránt az iparoktatási kir. főigazgatósághoz kell fordulni Budapest, VIII. József-körút 2. III/3.

Ellenséges testvérek. Gömörhosszúszón f. évi április 11-én a község határában összetalálkozott Pomaj Lajos öcsésével Pomaj Jánossal. Közös szántóföldjük szántása felett vitába elegyedtek, majd tettelegességre került a sor s ekkor Pomaj az öcsését egy bottal fejbeütötte. A sérült erre késével bátyjának arcát, szemét és nyakát megszurta. Pomaj János egyik szemére megvakult s Pomaj Lajos 8 napon belül gyógyuló sérelmet szenvedett. F. hó 24-én a helybeli kir. törvényszék előtt állott a két ellenségeskedő testvér s a bíróság dr. *Zehery* István orvos-szakértőt meghallgatta, ki megállapította, hogy a szerencsétlenül járt Pomaj János nemcsak az egyik szemére vakult meg, de a sérülésből kifolyólag másik szeme világa is veszélyben forog. A bíróság Pomaj Lajost súlyos testisértés büntette miatt egy évi börtönre ítélte, Pomaj Jánost viszont könnyű testi sértésért 8 napi fogházra és 10 korona pénz-büntetésre ítélte. Az ügyész és a védők az ítélet ellen felebbeztek.

Verekedő legények. Csucsom község határában f. évi május 18-án *Mocsár* János találkozott *Zsudel* Józseffel és ennek két társával. *Zsudel* szóváltás után egy kövel megdobta *Mocsár* Jánost, ki ezért kérdőre vonta *Zsudelt*. A dühös *Zsudel* zsebkését kirántva neki támadt *Mocsárnak* és őt három helyen melbeszurta úgy, hogy a súlyosan sérült hosszú ideig nyomta az ágyat. F. hó 24-én ítélkezett a helybeli kir. törvényszék a súlyos testi sértés büntetével vádolt *Zsudel* József felett s jogerősen hat havi börtönre ítélte őt.

Választott bíróság. A helybeli kertül munkásbiztosító pénztár választott bírósága f. hó 22-én Cseh István kir. táblai bíró elnöklésével ülést tartott, melyen tárgyalta Vlcsek András kérelmét s azt alapos tárgyalás és dr. Zehery István orvosszakértő véleményének meghallgatása után elutasították.

Mulatság a Polgári körben. A rimaszombati ifjuság október hó 4-én a Polgári olvasókörben kedélyesnek ígérkező táncmulatságot rendez.

Football-matsch. A rimaszombati atletikai klub football csapatja a losonci torna-klub csapatával ma — vasárnap délután a verseny pályán mérkőzést rendez.

Halálos baleset a gépnél. Darnya községben nagyban folyik a cséplés s f. hó 24-ikén a gépnél halálos szerencsétlenség történt. Kis Miklós, egy erőteljes, egészséges 62 éves gazda, ki a kévét nyújtogatta a gépnél, saját vigyázatlansága folytán véletlenül megcsuszott s a gép dobjába esett. A gép bal czombját elszakította s teljesen összeroncoltta úgy, hogy a szerencsétlen ember csakhamar elvérzett s meghalt. A feledi kir. járásbíró a hulla boncolását elrendelte s ezt f. hó 26-ikán délután Frits Ferenc kir. járásbíró jelenlétében Dr. Zehery István kir. törvényszéki és Dr. Kármán Aladár közpörházi orvos végezte. A vizsgálat folyik, hogy nem terhel-e valakit mulasztás vagy gondatlanság.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara f. hó 23-án tartotta újra alakulása óta első ülését Radvány István kir. tan. elnöklésével. Az ülésen megyénkből a kereskedelmi osztályból Baksay József és Grosinger Miksa, az iparos osztályból Aczél Andor és Sulán Ödön rosznyói kultagok jelentek meg. A kamara 100 korona jutalommal és elismerő oklevéllel való kitüntetésre a kereskedelmi miniszternek megyénkből Eibner József ujalta-völgyi üveggyári munkást ajánlja. Szentsimon, Nagyrőcze, Bánréve, Csetnek, Osgyán községek új vásár iránt beadott kérelmét elutasították s a vármegye közüti vámszedésre való kérelmét, melyet a kereskedelmi miniszterhez intézett s melyben a kamara pártolását kéri, ellenzi a kamara azért, mert szerinte ez a kereskedelem és ipar egyoldalú megterhelését jelenti s a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetet sem tartja alkalmasnak arra, hogy a vámszedési jog tekintetében már régebben elfoglalt álláspontjától eltérjen.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Főpásztori körlevél. Megjelent Balás Lajos rosznyói püspök X. számú körlevele, a melynek latin részében közli a pápa válaszát a szent gyakorlatokon résztvevők üdvözlétére és felsorolja a szent gyakorlaton résztvevő papok neveit, továbbá a keresztény üdvözlettel összefüggő lelki javakról szól. A magyar részben utasítást ad az esperesi és tanfelügyelői ügyiratok külön kezelésére, valamint az iskolai szerelvények beszerzésére. Közzé teszi az egyházmegyei tanítói közgyűlés sorrendjét, a mely f. hó 24. és 25-én lesz. Ajánlja „A tüdővész elleni védekezés vezérfonala” cz. könyvet. Személyi változások a következők: a nyugalomba távozott Erben József prem. kanonok, felsőmeczenzefi plebános helyére Debrődről Gedeon Miklós prem. kanonokot helyezték át, Debrődre pedig ideiglenesen Ráday Sebestyén prem. kanonok, jászói theologiai tanár megy.

Fütyül-e vagy nem fütyül? A lapokban az a hír jelent meg, hogy október hó 1-től, miután sok baleset történt a vasuti mozdonyok fűttségzavának elnémulása folytán — ismét fütyülni fog a vonatok masinája. Csakhamar jött a czáfolat, hogy bizony nem fog fütyülni, mert a közönség ezt éppen úgy nélkülözheti, mint a régi harang és csengetyű jelzést, melynek elmaradását elég gyorsan megszokta a publikum. Hát most várjuk, hogy fütyül-e a gép október 1-től vagy nem?

Halálos sérülés. Graczó Pál jolsvai lakos folyó hó 23-án a jolsvai bányában súlyosan megsérült, minek folytán folyó hó 24-én meghalt. A hulla boncolása folyó hó 25-én eszközöltetett. A nyomozás elrendeltetett, hogy terhel-e valakit gondatlanság.

Tolvaj pékinas. Mérész János rimaszombati pékmester pénzesfiókját Karkucz János 21 éves tanoncza több ízben álkules segítségével felnyitotta s abból mintegy 146 korona készpénzt ellopott és megszökött. Tettest a helybeli rendőrség kinyomozta és f. hó 23-án a rimaszombati kir. ügyészséghez bekísérte.

Adomány. Sáffrany Imréné urnő 50 koronával belépett a Gömörmegyei Fehérkereszt egyesület pártoló tagjai sorába: 40 koronával pedig a Rimaszombat és Vidéke jótékony nőegyesület alapító tagjai közé. A 90 korona kézhez vételét ez uton is igazolom, az egyesületek nevében ezért hálás köszönetet mond

Eperjessy József, pénztárnok.

Nyugtázás. A rimaszombati ált. ipartestület házépítési részvényeiből ujabban átvettek: Dr. Lichtschein Adolf ur 2 drb. 20 kor. ért., Dr. Szabó Samuné urnő (adomány) 10 kor., Biess Elemér, Molnár Sándor, Dickmann László, Simon János timár, Cseh János, Kozma Imre, Dusek András, Braun Zsigmond, Loffay Lajos, Majorossy Rezső, Török Pál, Klein Mór és Remenyik Samu urak 1—1 drb. 160 kor. ért. előzőleg nyugtázott összeg: 2400 kor.

összesen: 2560 korona.

Rimaszombat, 1913. Szeptember 23-án.

Rónay Gyula, ipartest. jegyző.

Iparművészeti kiállítás. A Művész-ház művészeti egyesület Budapesten folyó évi október hó 3-án saját palotájában (VI., Szegfű-utca 4.) iparművészeti kiállítást rendez. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara az iparművészettel foglalkozók figyelmét azzal hívja fel a kiállításban való részvételre, hogy közelebbi tájékozás nevezett egyesület igazgatóságánál szerezhető.

A Sajó szabályozása. A földművelésügyi miniszter a Sajó-folyó tiszai torkolatától Miskolcig terjedő szakaszán létesítendő csatornázási munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdetett folyó évi október hó 15-ére szóló lejáratral. A Sajó-folyó szabályozására vonatkozó munkálatok a legnagyobbak azok közül, amelyek az utóbbi években kiírásra kerültek. A munkálatok elkészítésének határideje 1921. december 31-ére van kitűzve vagyis, a munkát 8 évre kell a vállalkozónak vállalnia. Semmi műszaki ok nem szól amellett, hogy az egyes munkacsoportokat, amelyek egymástól teljesen elkülönített egészet képeznek, ne lehetett volna csoportok szerint, két-három évre terjedő határidőkkel vállalatba adni. Nyilvánvaló, hogy a nyolcz éves kiírás mellett bizonyos pénzügyi szempontok döntöttek, amelyeket méltányolni kell ugyan, de viszont az is bizonyos, hogy a szempontok megőrzésére más módot is lehetett volna találni. A nyolcz évre szóló munkavállalás a faárak, czementárak változásai mellett, a munkabérek nagy ingadozása mellett, főleg pedig a vasuti tarifák és hajózási díjtételek változásai mellett, a vállalkozóra nézve olyan kockázatokat jelent, amelyek inkább a szerencsejátékhoz hasonlítanak, semmint a vállalkozással együtt járó kockázathoz. Az évenként teljesítendő munka csak értékben van kifejezve s a művelet azt mondja, hogy évente 500000—1500000 korona értékű munka lesz teljesítendő.

Az egyenes adók kivetése a következő három évre. A pénzügyminiszter az egyenes adók 1914., 1915. és 1916. évekre való kivetése tárgyában körrendeletet intézett a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz és a pénzügyigazgatóságokhoz. A miniszter elrendeli a kivetésre vonatkozó munkálatokat, az adókötelezettek és adótárgyak összeírását, az adóbevallások benyújtását és gyűjtését, egyéb kivetési adatok beszerzését, valamint ezek alapján az egyenes adók kivetését. A pénzügyigazgatóságoknak, a községi közegeknek, valamint a közigazgatási bizottságoknak az adókivetés körüli teendőit a körrendeletben külön fejezetekben állapítja meg a miniszter, míg az adózók kötelezéseit a pénzügyigazgatóság által kibocsátandó hirdetmények fogják megszabni. A pénzügyminiszter rendelkezése az 1913. évi VI. t. cz. folyamánya, amelylyel tudvalevőleg a legtöbb 1909-ben hozott adótörvény végrehajtását, köztük az új kereseti és jövedelmi adóról szóló törvényeket is felfüggesztették. Az 1913. évi VI. t. cz. azonban azt is elrendeli, hogy addig az adók kivetése az 1883. évi XLIV. t. cz.

határozatai szerint történjék. Az idén véget ér a legutóbbi adóciklus, amelyre a kereseti adót megállapították és így gondoskodni kellett az adónak újabb három évre való kivetéséről, míg a többi adónemnél (tőkekamatadó, járadékadó, hadmentességi adó, stb.) ugysis minden évben történik új kivetés. A közigazgatási és pénzügyi hatóságokat már most utasítják, hogy a törvényes határidőn belül megtegyék a szükséges intézkedéseket, hogy az adókivetés idejekorán történhessék. A körülmények azt mutatják, hogy a kereseti adót és a vele összefüggő általános jövedelmi adót a most kezdődő három éves ciklus egész tartama alatt a küszöbön álló adókivetés alapján fogják beszédni.

CSARNOK.

Mult és jelen.

(És némi kilátás a jövőbe.)

A multkor azt kérdezte tőlem
Egy messzetájról jött vándor:
Lakik-e még a városkánkban
István, Péter, József, Sándor?

Teringettét, mondtam nevetve,
Hogy kérdezhet ilyen furát?
Hát nem tudja, hogy hajdanában,
Ők csinálták a csutorát?!

Pardon, — javított ki a vándor,
Dédapjuk fabrikálta tán . . .
Az új nemzedék ma legtöbbször
Mulat a régi csutorán!

Ötven évvel, hogy erre jártam,
— Folytatá tovább a vándor —
Papucsban járt e városkában
István, Péter, József, Sándor.

Aztán bőrkötény volt előttük,
S tolták, húzták a taligát;
Most az „utód” a vasúthoz is
Konflison viteti magát!

Hát még a nők! — Ojjé Krisztuskám
Mily toalettet csinálnak!
Fejükön struczollas kalappal
Bukjelszoknyákban sétálnak!

Tegnap meg török nőket láttam,
És hamarjában azt hívtam,
Hogy Konstantinápolyban járok,
Nem pedig Gömör székhelyén.

Igaz, hogy az illuziómat
Növelte az a körülmény,
Hogy a kóbor kutyák tömegben
Rohantak csaholva felém.

Apropó! a kutyákról szólva
Kívánatosnak tarthatnák,
Ha őket e húsdrágaságban
Szafaldénak gyártanák.

Mert „puccs” mellett csak bablevés jut
És csuspájz — ohne auflág . . .
Hej, elmúlt a csutorásokkal
A régi, régi jó világ!

Aztán a vízmű s csatornázás
Költsége is oly rengeteg,
Hogy erszényüket nemsokára
A lapos guta üti meg!

Moszjő, — szóltam — el ne feledje,
Hogyhát — tempora mutántur . . .
S így nem csoda, hogy itt minálunk
Úr lett már a csutorásbul!

Ami a csatornát illeti,
Ne faragjon rá vicceket,
Gavallérként fizetünk érte,
Habár „élveznünk” nem lehet.

De tudja meg: szatirizálni
Nem mindig szerencsés dolog,
Sok ember itt a szatiráért
Uton, úttélen — megmorog!

Remélem, ha ötven év múlva
Ismételten majd erre jár,
Kész csatornát — s a nőknél pedig
Slingelt brevuárkát talál.

Paal Gyula.

Epizódok

a régi kortes-világból és a törvényhatósági életből.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Irta: LETÜNT.

(Folytatás.)

2

A követválasztást megelőző nap délutánján a Pelsőcz alatti széles mezőn 200 szabadelvű, többnyire szárazvölgyi kortes, 300 pecsovis palócz kortessel állt szemben és nézett egymással farkasszemet.

Lenkey Illés imolai nemes, a vármegye leghíresebb és legügyesebb verekedője is a szabadelvű szavazók között volt. A 300 palócz közül sokan a tanyáról előre lépve, teli torokkal kiállították át a másik tanyára:

— Gyere ki Illés! gyere ki Illés!

Erre a kihívásra Lenkey Illés, a ki maga is jól megtermett legény volt, 50 jó szál legényt társai közül kiválasztva, szapora lépésekkel a kihívók felé sietett, — mire az összes 300 főnyi tömeg a szószoros értelmében széjjel szaladt.

Ilyen volt akkor a Lenkey Illés nimbusza, a melyre alkalmi virtuskodása révén emelkedett.

*

Ugyancsak a választást megelőző estén, midőn Papp Samu harmadmagával a vármegye-ház kapuja előtt álldogált, egy a főuton közlekedő kortes-csoport mindinkább kibontakozott előttük a sötétségből,*) akiket ők szabadelvű választóknak gondoltak. Mikor azonban a vármegye-ház irányába érkeztek, teli torokkal ordították:

— Éljen Mumhardt és Dapsy Pál!

— Ejnye gazemberek! dühösködött Papp Samu, — és egy véletlenül a kapu előtt heverő téglát jó magasan az ordító kortesek közé dobott, a mely egy kortest fejtetőn találván, rögtön felbukott és másnap reggelre sebébe belehalt. Papp Samuék pedig a megyeház udvarán nyüzsgő tömeg között elszéledtek.

Ilyen dolgok is történtek a régi kortesvilágban, mikor akár utközben, akár a választási aktus alatt vagy máshol valakit egy kicsit agyonütöttek vagy leszurtak, az semmi különösebb megdöbbenést vagy megütközést nem okozott. A közönség az ilyen multságokhoz nagyon hozzá volt szokva és napirendre tért fölötte.

Egy kortest valaki utközben agyondobott. Társai a közelben nem láttak senkit. Hát nem kereste, nem kutatta tovább senki, hogy ki volt a tettes. Maradt még elég kortes, hát ki törődött volna azzal az egygyel.

*

Az 1843-ik évben István és Andor testvéreimmel Rozsnyón jártam a gimnáziumba. Boldogult édes anyám éppen a pelsőczy követválasztás előestéjén jött értünk Rozsnyóra, hogy másnap reggel, vagyis a követválasztás napján, a husvétii szünnapok idejére haza, Uzapanyitra vigyen bennünket.

Másnap reggel el is indultunk hazafelé. Ugy 10 óra tájban már Pelsőcz közelében, a szalóczi hegyen Szentiványi Károllyal, Andrassy Károly gróffal és Manó fiával — a ki akkor 18—20 esztendősen lehetett, — továbbá Tornallyay Liciánnal, Szontagh Bertalannal, Darvas Pállal, Marton Jánossal, Kirinyi Jánossal, Máriaassyakkal és még többekkel találkoztunk, a kik a fent leirt garázdálkodások és támadások elő menekültek Pelsőczről.

Az urak feltűnően halványok voltak, még a találkozás percében is. Az arcoknak ez a színárnyalata is mutatta, hogy bizony a pelsőczy követválasztáson nem csupán a választói-jog gyakorlása volt a fő virtus.

Andrassy Károly grófon erős, zöld szövetből készült rövid dolmányka volt, a mely hátul gombostükkal volt összetűzelve azokon a helyeken, a hol a duhajkodó kortesek Pelsőczön a vármegye-ház udvarán duhajkodás közben összetépték.

Arra is jól emlékszem, hogy a gróf Andrassy Manó kezében egy mindkét végén sulyos gömbbel ellátott box féle hajlós botocska volt, a melylyel tüntetően suhogtatott, mintha azt szándékozott volna demonstrálni, hogy milyen sulyos ütlegeket lehetne ezzel a harapós kis izé-

*) A kivilágítás még akkor gyermekkorát is alig élte.

vel kimérni; azonban Pelsőczön nem volt alkalma ezt a kis izét gyakorlatilag kipróbálni.

Ekkor értesítette Szentiványi Károly az anyánkat, hogy a férjét Pelsőczön oldalba szurták, a szurás azonban nem veszélyes. Nemsokára a menekülők fogatai is megérkeztek, amelyek kerülő utakon jutottak ki valahogyan Pelsőczről. Mink is visszafordultunk tehát s a többiekkel, mint egy hintókaraván hajtottunk be Rozsnyóra, a hol a Pelsőczön dult korteskodás híre néhány perc alatt szenzációként terjedt széjjel.

Rozsnyón a volt főispánnak, báró Hámos László nagyatyjának, id. pelsőczyi Hámos Józsefnek a vendégei voltunk, kitől kiválóan szives és igazán uri vendéglátás után csak másfél nap múltán bucsuzhattunk el és indultunk hazafelé.

Mikor Pelsőczre érkeztünk, ott már akkor a kortesvihar kitombolta magát. Csak a vármegye-ház és a korcsmák körül volt még a rombolásnak — mint az akkori kortesélet Mese-szenyének — némi nyoma látható.

További utunkat napfény világította be mindentel. Az *árnyoldal* Pelsőczön maradt, az a nagy sötét *meddő*, amely Gömör- és Kishont vármegye törvényhatósági életében még egyszer utoljára, de csak rövid időre a szabadelvű eszmék tavaszának az elvetelését okozta.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenet.

D. J. Pelsőcz. Minthogy mindkét félnek volt alkalma és módja álláspontját megvédeni és igazait közre adni, a mely a multban megjelent közlemények, illetve nyilatkozatok útján meg is történt; s minthogy a most beküldött nyilatkozata az ügyre vonatkozó újabb érdemi körülményt már nem tartalmaz, hanem az ismeretlen „Tudósító” ellen fordul; s végül, minthogy a „Tudósító” elárulni magát nem akarja, a mire mi nem kötelezhetjük: ennél fogva sajnálattal a beküldött „Viszonzás és Végszónak” közlését annyival is inkább nem tartjuk már szerkesztésnek, mert az eddigi nyilatkozatok is a közönséget kellemetlenül érintették és azok felett napirendre való térést tanácsoltak nekünk a béke érdekében. Szerk.

ELADÓ GYÜMÖLCS.

50—60 mérő különféle nemes őszi és téli faj-alma és 15 mérő őszi zöld pergament körte eladó **BENYÓ BELA** Deák Ferenc-utcai lakásán Rimaszombatban.

HIRDETMÉNY.

Sajógömör község tulajdonát képező „**Vámház**” vendéglő — a vasuti állomás mellett — a hozzá tartozó melléképületekkel, szántóföld és réttel, valamint a vámházi tó használatával, 1914. évi január 1-től számítandó 6 (hat) évi időtartamra **nyilvános árverés útján folyó évi október hó 5-én délután 3 órakor** Sajógömör község házánál haszonbérbe fog adadni, hová a bérelni óhajtok meghívatnak.

Kikiáltási ár 500 korona.

Bővebbi felvilágosítás az előljárástól kapható. 3—3

Sajógömör, 1913. szeptember 9-én.

K. Koncz Márton, s. k. bíró.

Záhonyi János, s. k. körjegyző.

Fehérnemű varrást

3—3 háznál elvállal

Vicziány Ivánné,
Rimaszombat Hunyady-utca 23. sz.

Elárusító

felvétetik a rimaszombati **dohány nagyárudába**, hová az ajánlatok benyújtandók. :: ::

Petróleum-kályha egészen új, klosetfűtésre különösen alkalmas, olcsón eladó **Szoyka Pál** kereskedőnél **Rimaszombatban.** 2—*

Pályázati hirdetmény.

3171. sz. — Rozsnyó r. t. városnál újonnan rendszerezett **irnoki állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással az 1912. évi LVIII. t.-cz. kiegészítő részét képező D. melléklet szerint a IX-ik fizetési osztálynak megfelelő járandóságok élvezete jár, még pedig 1400 korona kezdő évi fizetés és 400 korona évi lakbér.

A kellően felszerelt pályázati kérvényeket, még pedig közszolgálatban állók hivatal főnökük s akik közszolgálatban nem állanak, azon törvényhatóság első tisztviselője útján, melynek területén állandóan laknak a város képviselőtestületére czimezve hozzám legkésőbb a f. év **október hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Rozsnyó, 1913. augusztus hó 30-án.

Dr. Pósch József, polgármester.

Elsőrendű, kitünő minőségű

gép-falitegla

bármely mennyiségben jutányos áron kapható

a **RAKOTTYAY-féle gőztéglagyárban**
LOSONCZON.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Cserép-kályha keveset használt,
olesón eladó.
Czim: megtudható a kiadóhivatalban, Tompa-u. 10.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izléses:
:: sen, jutányos áron eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

KASZINÓ-ÉPÜLET.

Kiadó lakások.

A Ferenczy-utca 6. szám alatti épületben **2 három szobás utcai lakás** és **1 három szobás udvari lakás** vízvezetékekkel és részben villanyvilágításra berendezve, szép nagy udvarral, kerttel és mellékhelyiségekkel f. évi **november hó 1-étől** használatba kiadó. — Értekezni lehet **Benyó Béla** tulajdonossal.

== KIADÓ ==

üzlethelyiség és lakás.

Az **Erzsébet-tér 5. szám** alatt levő több év óta fennálló **Stechlin-szky-féle óra- és ékszerüzlet-helyiség** lakással együtt folyó évi **november hó elsejére** kiadó.

A bérleti feltételek megtudhatók a háztulajdonosnál és **dr. Stern Jakab** ügyvéd irodájában Rimaszombatban. ::

Kiadó bolt lakással.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban — igen forgalmas helyen — egy bolt-helyiség hozzá lakás és minden mellékhelyiséggel **november hó elsejére**, esetleg azonnal is bérbe kiadó. — Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos:

Andrási László fényképésszel.

Nádszékfonást

gyorsan és jutányosan készit bárminő mennyiségben a legkitűnőbb anyag :: hozzáadása mellett ::

Özv. Hollósy Józsefné

RIMASZOMBAT
Losonczy-utca 13. szám.

Árlejtési hirdetmény.

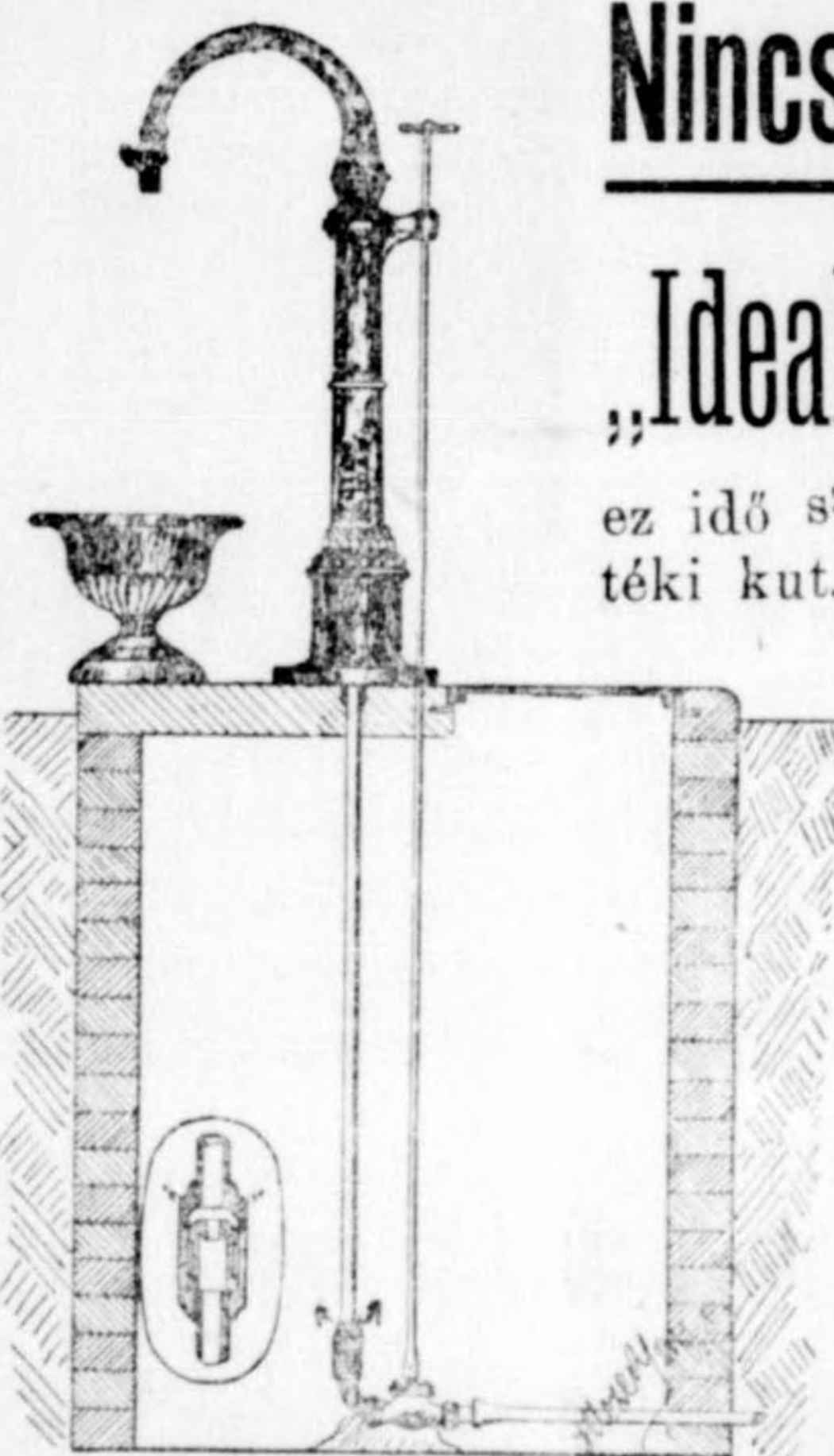
595—1913. szv. szám. — A debreczeni magyar királyi állami mén-telep eperjesi, debreczeni, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti, jászberényi és nagyszalontai osztályaiban elhelyezett katonai legénység részére 1913. évi november hó 1-től 1914. évi október hó végéig szükséglen-dő **kenyér és tűzifa**, valamint ugyancsak fentjelzett időszakban az eperjesi, turjaremetei, szatmárnémeti és nagyszalontai osztály ménállománya részére szükséglen-dő **széna és alomszalma**, továbbá a rimaszombati és jászberényi osztály ménállománya részére szükséglen-dő **széna** biztosítása iránt a debreczeni magyar királyi állami mén-telep számvevő irodájában **1913. évi október hó 6-án délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.**

A takarmány szükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 méterm. is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreczeni m. kir. állami mén-telep számvevő irodájában, továbbá az eperjesi, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti, jászberényi és nagyszalontai mén-teleposztály parancsnokságok-nál megtudhatók, ahol a szállítási feltételek fizete is megtekinthető és ahonnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

D. debreczen, 1913. szeptember hó 20-án.

Debreczeni m. kir. állami mén-telep-parancsnokság.

Nincs befagyás!

Nincs befagyás!

„Ideal“ fagymentes vízvezetéki udvari kút

ez idő szerint a legtökéletesebb nyomást bíró fagymentes vízveze-téki kút. — **Előnyei:** mindig friss vizet közvetlenül a vezeték-ből szolgáltat. — Nincs befagyás a legkeményebb hideg-nél sem. — Vízvétel után a kút csövében maradt víz, szabadalmazott „IDEAL“ szelepemen kifolyik s így nincs a kifolyóban víz, nincs ami befagyjon. — Nagy tartósság, semminemű kopásnak kitéve nincs, mivel teljesen fémből készül. — Olesóságánál fogva mindenki beszerezheti. — Nagy kivitel az ország minden részé-ben. — **Egyedül kapható** helyben kizárólag a feltalálónál **Hlozek János** vízvezeték- és csatornázási vállalkozónál. — Tervet és költségvetést díjtalanul ké-szítik. Teljes tisztelettel: 3—*

Hlozek János, épület-, műlakatos- és vízvezetéki vállalkozó.

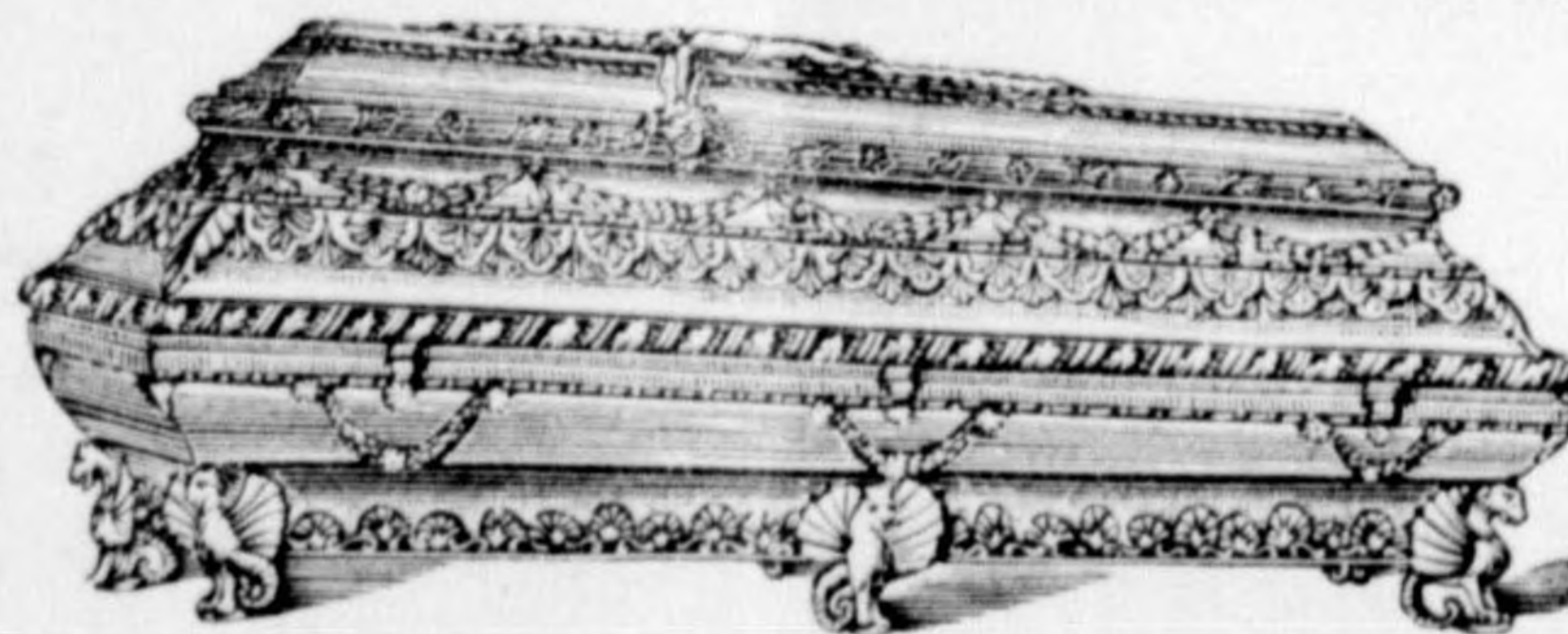
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

4—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van el-helyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle-
re- és fakoporsókból.

valamint a temetkezésekhez szükséges ösz-szes kellékek s felszerelésekből, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállal-hatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.